

*Коломієць О. С., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ТА ІНСТИТУЦІЙНА АДАПТИВНІСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ (на прикладі м. Ладжижина)

Анотація. У тезах розглядаються сучасні виклики енергетичної безпеки на локальному рівні в умовах воєнного стану, зокрема проблеми, пов'язані з відновленням та модернізацією Ладжинської теплоелектростанції. Обґрунтовано необхідність багаторівневого фінансування та інтеграції міжнародної технічної допомоги у процес модернізації енергетичної інфраструктури.

Ключові слова: державна політика, енергетична безпека, інститут місцевого самоврядування.

Вступ. Проблема енергетичної безпеки в умовах повномасштабної агресії РФ набула статусу стратегічного пріоритету, оскільки критична енергетична інфраструктура (КЕІ) стала першочерговою мішенню. Міста, у яких розташовані великі генеруючі потужності, як наприклад Ладжин із Ладжинською ТЕС, зіткнулися з подвійним викликом: фізична стійкість об'єктів енергогенерації та соціальна стійкість громади. На прикладі Ладжинської ТЕС можна проаналізувати негативний вплив системних пошкоджень, спричинених обстрілами РФ з 2022 року, на функціонування об'єкта та на забезпечення енергетичної стабільності України.

Метою є визначення ролі та особливості адаптивності інституту місцевого самоврядування (МС) у забезпеченні локальної енергетичної безпеки та відновленні КЕІ, а також ідентифікація нових механізмів фінансування інфраструктурних потреб, що є критичним для національної енергосистеми.

Основний текст. Інститут місцевого самоврядування (МС) в Україні, попри фінансові та безпекові виклики війни, продемонстрував високу ефективність та адаптивність як ключовий елемент забезпечення стійкості (resilience) та життєдіяльності територіальних громад.

В умовах агресії МС часто є єдиним робочим інститутом, здатним оперативно розв'язувати проблеми на місцях (логістика, гуманітарне забезпечення, ремонт критичної інфраструктури), що підтверджує його децентралізаційну ефективність.

Важливість МС в умовах війни активно вивчається в українському дослідницькому просторі. Зокрема науковці (В. Кампо, І. Сліденко, О. Батанов та ін.) акцентують увагу на критичній ролі органів МС у забезпеченні соціальної безпеки та взаємодії з громадянським суспільством у кризових ситуаціях [1].

Проблеми, пов'язані з відновленням і модернізацією критичної енергетичної інфраструктури, набувають особливої актуальності в умовах війни. Ладжинська ТЕС є одним із ключових об'єктів енергетичної системи України, а її стабільна робота безпосередньо впливає на енергетичну безпеку не лише Вінницької області, але й центрального енергетичного регіону держави. Відновлення та мо-

дернізація енергоблоків вимагають мультирівневого фінансового підходу, оскільки потреби значно перевищують можливості місцевих бюджетів та регіональних енергокомпаній.

Зовнішнє фінансування як імператив енергетичної стабільності

Відновлення енергетичних об'єктів є складним завданням, що не може бути розв'язане виключно коштом державного бюджету або інвестицій власника. Ефективним рішенням є залучення міжнародних фінансових фондів, кредитних програм і грантів, зокрема Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), Північної екологічної фінансової корпорації (NEFCO) та грантових програм ЄС. Це дає змогу не лише знизити навантаження на місцеві ресурси, а й запровадити сучасні стандарти енергоефективності, екологічної безпеки та управління.

Інституційна та стратегічна підтримка стійкості

Залучення програм міжнародної технічної допомоги (ПМТД) стає важливим елементом підвищення енергетичної стійкості територіальних громад у період війни. Такі програми сприяють не лише фінансовому відновленню об'єктів, а й інституційному зміцненню місцевого самоврядування. Вони стимулюють розвиток цифрових систем моніторингу, енергоаудиту, прозорого розподілу ресурсів і партнерства між державними та приватними структурами.

Висновки. Місцеве самоврядування, виконуючи функції кризового менеджера та агента відновлення, є ключовою ланкою у забезпеченні локальної енергетичної безпеки. Для ефективного виконання цих завдань необхідне посилення фінансової й регуляторної автономії органів місцевого самоврядування, а також закріплення на законодавчому рівні механізмів міжмуніципального партнерства. Це створить передумови для формування стійкої, модернізованої та енергоефективної інфраструктури на місцевому рівні.

Список використаних джерел

1. Батанов О. В. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02. Київ, 2010. 36 с.
2. Кампо В. М., Сліденко І. Д. Конституційний процес в Україні та проблеми місцевого самоврядування. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 256 с.
3. Гончар М. І. Енергетична безпека України: виклики, ризики, перспективи. Київ: Центр глобалістики «Стратегія XXI», 2022. 132 с.
4. European Bank for Reconstruction and Development. *Ukraine Energy Sector Modernisation Report*. London, 2023.
5. NEFCO. Green Recovery and Energy Resilience in Ukrainian Municipalities. *Glossary Eco Foundation*. Helsinki, 2024.